

HAGERI KIRIK

EELK Hageri Lambertuse koguduse infoleht, juuni 2024, nr. 41

Lehes:

**Igale asjale on määratud aeg
Ja ma nägin uut taevast ja uut maad...
Kogudusemaja 1. korruse taasavamine
Piiskoppidest ja piiskopkondadest
Pühapäevakooli õpetaja Lia Kaljuste
„Koguduste Karika Festival“ 2024**

**Järva-Madise - eestpalvekogudus
Laulupidude lainel
Ühest omapärasest üritusest
Praostkonna lastepäev 2024
Koguduse I poolaasta kroonika 2024
Teated**

Perelaager 2024. Foto Elari Lend

Igale asjale on määratud aeg

Igale asjale on määratud aeg ja aeg on igal tegevusel taeva all ... Kg 3:1

Koguja raamat on üks Vana Testamendi tarkuseraamatutest. Selle autoriks peetakse kuningas Saalomoni. Julgen arvata, et kõige tuntum osa selle raamatu tekstidest on aga kolmanda peatüki algus, kus on loetletud palju erinevaid tegevusi, milleks kõigile on antud aeg. Aeg sündida ja aeg surra, aeg istutada ja aeg istutatut kitkuda, aeg tappa ja aeg terveks teha, aeg nutta ja aeg naerda, aeg leinata ja aeg tantsida... Neid justkui vastandlikke väljaütlemisi on seal veel päris mitmeid.

Juba noorukina meeldis mulle mõtiskleda nende salvide üle. Siis tundus, et kõik tuleb omal ajal või pisut hiljem. Arvan, et iga noor inimene unistab nendest aegadest, kui ta saab ise olla ja oma tegemisi määrata. Kõigepealt tuleb kool lõpuni käia, siis saavutada mingisugunegi majanduslik sõltumatus, luua oma perekond ja kodu, lisaks tahaks aga tegelda veel paljude huvipakkuvate asjade ja valdkondadega. Koguja on siin justkui elukogenum julgustaja, et küll igale asjale on määratud oma aeg. See aeg tuleb, kui ainult tahta.

Täna tuleb aga tunnustada, et see, kuidas ma neid ütlemisi olen enda jaoks lahti mõtestanud, on ajas muutunud. Täna ei ole enam rõhuasetus erinevatel tegemistel taeva all, vaid ajal, mis on selleks antud. Küllap minu puhul on tegemist juba ealiste iseärasustega, siiski tundub, et terves ühiskonnas on aja mõiste poole saajandi jooksul päris oluliselt muutunud. On see hea või halb, sõltub hindajast. Küllap nii üht kui teist.

Minu noorusajal ei olnud kõigil peredel telefoni, rääkimata nutitelefoni. Suhtlemiseks tuli sageli kirjutada kirju ja oodata kaua vastuseid. Kui kirjutasid, siis oli aeg mõelda, mida kirjutad ja mida kirjutamata jätab. Sõnadel oli suur tähendus, sest neid võidi mõista ajas erinevalt. Ootamine suurendas seda tähendust. Tänapäeval on olukord täiesti teistsugune. Infovahetus üle maailma käib hetkega, tähendab olematu ajaga. Tšättimine on läinud moodi. Siin kehtib aga reegel, et kõik peab toimuma võimalikult vahetult. Kas sõnad

on kirjutatud õigesti või valesti, sellel ei ole nii suurt tähtsust. Tähtis on kiirus. Kui kohe ei vasta, siis hiljem pole asjal nagu õiget mõtet. Aeg on muutunud. Otsisin nimme süütu näite, tegelikult tahame kõike kohe, sest aega ei ole oodata.

Teine näide puudutab ehk veelgi enam: Kes meist ei kurdaks aeg-ajalt, et ei ole aega? Kui sündmused, milles tahaksime osaleda, on kaugel, siis reeglina oleme veendunud oma osalemises. Kui sündmused on jõudnud lähedale, siis sageli kurdame, et ei saa osaleda, ehkki tahaksime, sest ei ole aega. Mingi teine tegemine on vahele tulnud. Nii jäävad paljud ühiselt planeeritud sündmused poolikuks, sest mõnel meie hulgast ei ole parasjagu aega. Oleme kõikjal ja meid ei pruugi olla õieti kusagil.

Nii mitmedki rööprähklevad inimesed on öelnud, et kui jään pensionile, siis on aega tegelda kõige sellega, mille jaoks täna ei ole aega. Mulle, kui kirikuõpetajale on vahest isegi lisatud, et siis tahan kindlasti tulla ka kirikusse. Pensionipõlve pidavad inimesed aga kurdavad, et nüüd ei ole enam üldse aega millekski. Usun ka neid, sest kõik tegevused võtavadki rohkem aega ja kui ei ole kohustust aega planeerida, nagu tööealisena, siis kipub kõik käest ära kaduma.

Tark kuningas Saalomon aga ütleb, et kõikideks tegevusteks siin päikese all on oma aeg. Kui see aeg on olemas, siis on ka tegevusel mõtet, kui aega ei ole, siis ei ole ka tegevust. Oma sünni ja surma aega meie ei saa määrata, see tuleb siis kui tuleb, aga isegi sündimiseks ja suremiseks peab aega olema, rääkimata muudest tegemistest.

Aeg, siis kui on aega, määrab ära ka ajatuse tähenduse.

Head aega soovides,

Jüri Vallsalu

XIX Vabariiklik Laste Orelifestival Hageri kirikus 1. juunil 2024. Foto Vello Kuusmaa

Ja ma nägin uut taevast ja uut maad,

sest esimene taevast ja esimene maa olid kadunud ja merd ei olnud enam. Ilm 21:1

Pole saladus, et Ilmutuse raamat on kõige salapärasem, kõige müstilisem, kõige mõistatuslikum raamat Piiblis. Kui Jeesus evangeeliumides püüdis taevariiki inimestele arusaadavaks teha neile mõistetavate olukordade kaudu võrdumite abil, siis Ilmutuse raamatu mõistmine on nii raske ja salapärane, et kui võimalik, siis on rõhuv enamik Jumala sõna kuulutajaid püüdnud seda raamatut üldse vältida.

Johannese Ilmutusraamat on täis imesid ja nägemusi, millede lahti seletamine ja mõistamine on ainult Jumala sõna valgel võimalik. Pagulas-kirikuõpetaja Rudolf Kiviranna ütleb, et meie arvamine ja mõistmine on sageli pinna-pealne ja selletõttu eksiteele viiv. Võrdluseks toob ta aja, mil avastati ameerika kullaväljad. Siis ruttasid sinna kümned tuhanded inimesed, lootes üleöö rikkaks saada. Paljud pöördusid aga peagi pettunult tagasi, sest selgus, et loodus ei jaga oma aardeid neile, kes nende omanikuks kerge vaevaga on lootnud saada. Ainult töökatele ja visadele avas loodus oma rikkaliku põue. Kuld ei vedelenud mitte teede ääres maas, vaid kaljupragudes, kust seda vaid hoolsa otsimise ja raske ning visa tööga võis kätte saada. Nõndasamuti on lugu nende kullasoontega, mis on varjul Pühakirjas. Selle sisu ja mõtted on kättesaadavad ainult neile, kes neid ustavalt ja väsimatult otsivad.

Sellest ei piisa, kui on vaid teada, kus kuld asub ja kust seda saab – ka usukulda. Paljud aga selle teadmisega piirduvadki. Need pinnapealsed inimesed toovad vaid elu rasketel hetkedel Piibli panipaigast välja ja lehitsevad siit ja sealt. Sellise pealiskaudse lehitsemise tulemusena jääbki Piibel tummaks ja arusaamatuks raamatuks. Nõnda kurdavad paljud, et nad pole Piiblist midagi vajalikku leidnud. Need inimesed sarnanevad teede äärest kulla otsijatega, kes häda ja puuduse sunnil kullaväljadele tulevad, tormavad seal kärsitult ringi, katsetavad ühest ja teisest kohast. Kui nad siis kohe ei satu suurele leiule, lahkuvad pettunult ja kibestunult. Ometi oli kuld olemas, otsijagi oli kohal, kuid kuld jäi peidupaika, sest otsijal ei jätkunud tõelist tahet, kannatlikkust ja visadust. Sarnasel viisil suhtuvad paljud inimesed Piiblis. Piibel ei ole ajaviitekirjandus, mida meelsasti neelatakse lehekülgede kaupa. Pilkvalt küsib maailmgi vahel kristlase käest: „Näita oma kulda!“ Kui me oma usukulda piisava usinuse ja kannatlikkusega pole kaevandanud, võimegi vastusega hätta jääda. Meie küsimus on, kuidas mina isiklikult võiksin omandada seda varandust, usukulda?

Inimese elus võib olla hetki, millel võib olla otsustav tähendus tema edaspidise elu jaoks. Kõige tähtsam on aga see hetk, kui Kristus astub minu ellu. Ka nägija Johannes oli oma elu sidunud Jeesuse Kristusega, aga sellepärast ka palju kannatanud. Karistuseks ühenduse eest Kristusega oli ta pagendusse saadetud Patmose saarele. Aga ka seal ei jätnud Jumal Johannest üksinda. Ta andis seal Johannesele rikkaliku nägemuse, millest võis terve raamatu kirjutada. See raamat ei olnud ulmeline seiklusromaan. See on raamat, mille Jumal

ise on inimkonnale ilmutanud Johannese silmade läbi sellest, mis saab sündima viimseil päevil, kui Kristus omadele järele tuleb, et neid hukkuvast ja laostuvast maailmast päästa. See on aeg, kus kohtuotsus esimese taeva ja maa kohta on tehtud – neid ei ole enam.

Piibli esimestel lehekülgedel leiame kirjelduse, kus Jumal lõi inimese – ainsa elusolenditest, oma näo järgi. See tähendab, et Jumal lõi vaimse sarnasuse, osaduse ja ühenduse enda ja inimese vahele. Aga selle ühenduse ja osaduse rikkus juba Eedeni aias saatan, kes oli maskeerunud maoks. Nõnda tekkis Jumala ja taganenud inimese vahele kuristik, mida vaid Jumal ise võis ületada, makstes selle eest väga kõrget hinda, ohverdades oma ainsa Poja. Jumala Poja Jeesuse Kristuse ülesanne oli taastada saatana poolt rikutud ja lõhutud side inimese ja Jumala vahel.

Johannes oli olnud ustav Jumala kaastööline. Sellepärast pagendaski Rooma võim teda eemale Rooma keisriusust, millele kristlus oli ohtlikku konkurentsi pakkumas. Aga tegelikult oli see Jumala plaan, mida ta paganate, st Rooma võimukandjate kaudu ellu viis. Siin, Patmose saarel, pagenduses olles olid igasugused ajalikud ja segavad asjaolud ja olukorrad Jumala ja Johannese vahelt kõrvaldatud ning nad said segamatult kahekesi olla. Inimlikus mõttes võime vaid aimata, millist üksinduse ja mahajäetuse tunnet võis Johannes omaste ja lähedaste suhtes tunda. Aga kui Jumal vahel midagi ära võtab, siis pakub ta midagi paremat vastu.

Kuna Johannes oli Jumala ees väga suure usalduse võitnud, siis usaldas ka Jumal väga suuri saladusi vaid Johannesele. Ülimaks saladuseks, mida Jumal Johannesele ilmutas, oli uue maa, uue Jeruusalemma näitamine, Jumala telgi tulemine inimeste juurde, Jumala aujärje maa peale tulemine. See, kes aujärjel istus, ütles: „Vaata, ma teen kõik uueks! Mina olen A ja O, algus ja ots!“ Johannes lisab: ja merd ei olnud enam.

Võiks küsida, miks Johannes eriti selle üle rõõmustas, et merd ei olnud enam? Aga meri oli suurimaks takistuseks Johannese soovile oma lähedaste juurde tagasi pöördumiseks – ta oli täielikult mere vangis. Rudolf Kiviranna võrdleb meie juures pattu selle merega, mis ümbritses Johannest Patmose saarel ja mis lahutab meidki kodukaldast. Ja kui Jumal meie patu kõrvaldab oma Poja vere läbi, siis võime meiega Johannese kombel rõõmustada: ja merd ei ole enam! Aamen.

Arne Mänd

Kogudusemaja esimese korruse taasavamine ja remont 2024

Juhan Põld

Ühes tänu ja kiitusega Jumalale on rõõm teatada, et meie kogudusemaja esimese korruse remont on nüüdseks ehituslikult valmis. Kõik seinte ja lagede pinnad on viimistletud, põrandakatted paigaldatud ja liistud pandud, sanitaartechnika monteeritud ja osa mööblitki on taas omale kohale asetatud. Ruumide pühitsemine toimus 31. märtsil pärast ülestõusmispüha jumalateenistust, kuhu oli kohale kutsutud kõik asjaosalised: ehitajad, talgulised, toetajad ja muidugi meie koguduseliikmed.

Kogudusemaja taaspühitsemise õpetaja Jüri Vallsalu, ühiselt lauldi laululehelt, muusikalist vaheldust pakkus puhkpillkvartett.

Pidulikl koosviibimisel said sooja käepigistuse ning muheda naeratuse saatel tegijatele ja toetajatele tänukirjad üle antud. Suur tänu korraldustoimkonnale, oli väga meeliülendav ja pidulik, rikkaliku toitlustusega koosviibimine.

Tööd said teostatud põhiliselt koguduseliikmete annetustest ning varasemalt kogudusele annetatud maade müügist.

Suur tänu Kohila vallavalitsusele jätkuva toetuse eest.

Eriliselt tõstame esile üksikannetajad: Marju ja Kalle Teekivi, Priit Jürilo, Tiit Zeiger.

Ehitustööde osas tänan kõigepealt meie ehitusmeest Jüri Krubergi, kes oma praktilise mõtlemisega ka kiireid ja asjalikke lahendusi pakkus. Hindamatu panuse andis juhatuse aseesimees Agu Kaljuste, kes oli alati abiks transpordi ja varustamisega ning uste taastamisega. Elektritööd tegi Mikk Liblik, viimistlustööd Aleksei Zaremba. Põrandakatted ja

sanitaartechnika paigaldas Margo Adamson. Valguslahenduse ja lampide valiku pakkus välja Janek Lepik. Puitpinnad viimistles oma pintslitõmmetega Tauno Kaljuste. Sisearhitektuurse kontseptsiooni väljatöötamisel, materjalide ja värvitoonide valikul, ja ka remonttööde käigus oli lahkesti kaasa aitamas Sarah Kopli Lend. Palju lammutus- ja koristustööd sai tehtud tänu talgulistele: Väino Maasalu, Siim Kaarel Maasalu Paul Mihkel Maasalu, Jaan Eerik Maasalu, Elari Lend, Ruben Lend, Lauri Lend, Tõnu Lend Ruuben Põld, Holger Lepik, Taavet Kepler, Natalja ja Andrus Poolma, Taavo Raun, Joel Ots, Harry Roodi, Tiit Zeiger.

Maakütte paigaldustööde järgselt oli haljastuse lõppviimistlusel abiks kopamees Ilmar Säde.

Esimese korruse lõplikuks valmimiseks on tellimisel veel kööginõu ja paigaldamisel valgustid ning kardinad.

Suur tänu koguduseliikmetele, kes on remonti materiaalselt toetanud, igaühe panus on väga oluline.

Kulusid on veel esimese korruse köögi valmimiseks ette näha hinnanguliselt umbes 8000€ ja aegamööda on otstarbekas ka muud mööblit välja vahetama hakata.

Teise korruse ehitustööd on finantside optimaalsema kasutuse eesmärgil jaotatud kahte etappi. Esimeses etapis paigaldatakse uus kivikatus koos tugikonstruktsiooniga ja uute vintskappidega, teises etapis lisatakse välispiirete soojustus ja ehitatakse siseseinad koos viimistlusega. Esimese etapi tööd, mille ehitusmaksumus on hinnanguliselt 70 000€, on plaanis aasta jooksul läbi viia. Teise etapi maksumust on vara

Kogudusemaja 1. korruse taasavamisel. Foto: Vello Kuusmaa

prognoosida, kuna täpselt ei ole teada kui palju saame vanu konstruktsioone kasutada. Katuse tugikonstruktsioonide põhiprojekt on töös ning lammutustöödega plaanime juba suvel alustada. Teisele korrusele on jätkuvalt planeeritud koguduseõpetaja elamisruumi, sedapuhku kaasaegsemate kasutustingimustega.

Kuna koguduse ressursid on piiratud, siis on plaanis võimalikult palju töid ära teha talgu korras ning kasutada nutikamaid lahendusi. Siinjuures palume jätkuvalt aktiivset toetust kogudusemaja remondi heaks. Annetusi saab teha: EELK Hageri kogudus EE311010802003930006 (SEB) või EE892200221013200537 (SWEDBANK)

Tänukirjade üleandmine. Foto: Vello Kuusmaa

Tänukirjade üleandmine. Foto: Vello Kuusmaa

Piiskoppidest ja piiskopkondadest

Jüri Vallsalu

Käesolev aasta on väga erandlik aasta meie kiriku ajaloos. Jüripäeval, 23. aprillil, ordineeriti Tallinna Piiskoplikus Toomkirikus ametisse kolm uut piiskoppi, Viljandi Jaani koguduse õpetaja Marko Tiitus, Kuressaare Laurentiuse koguduse õpetaja Anti Toplaan ja Nõmme Rahu koguduse õpetaja Ove Sander. Ordineerijaks oli peapiiskop Urmas Viilma. Seega, esmakordselt on meil kirikus ametis korraga neli piiskoppi. Sellele lisaks otsustas 30. aprillil EELK kirikukogu moodustada Eestis neli piiskopkonda: Põhja-Eesti, Lõuna-Eesti, Tallinna ja Saare-Lääne piiskopkonnad. Ajalooliselt on küll Eesti territooriumil olnud erinevaid piiskopkondi, seda aga mitte luterlikus kirikus ja üheaegselt.

Maikuu jooksul seati ka ordineeritud piiskopid oma piiskopkondades ametisse. Tallinna piiskopkonda jääb otseselt juhtima peapiiskop Urmas Viilma, seega seda piiskopkonda oleks korrektsem nimetada peapiiskopkonnaks. Põhja-Eesti piiskopiks seati Ove Sander, Saare-Lääne piiskopiks Anti Toplaan ja Lõuna-Eesti piiskopiks Marko Tiitus. Piiskopid, välja arvatud Ove Sander, jäävad edasi teenima ka oma kogudust. Ove Sanderil on lisaks piiskopi ametile vaja juhtida ka rektorina EELK Usuteaduste Instituudi õppetööd ja toimetulekut.

Eelpool kirjeldatust saame aru, et tegemist on meie kiriku olulise ümberkorraldusega. Kuna aga kirik ei ole just eriti

suur, siis nii mõnigi tegevus ootab selgitust ja oma elujõu näitamist.

Selgituseks toon välja mõned olulised põhjused ja hoiakud piiskoppide ja piiskopkondade osas.

Alustan vähemolulisest: Elame ajastul, kus keskpärasus ei müü. Nii ootavad ka kogudused oma aastapäevadel ja muudel tähtpäevadel külla mitte niivõrd naaberkoguduse vaimulikke vaid piiskoppi. Meie kirikus, Eestis, on 167 kogudust, lisaks kogudused välismaal. Peapiiskop üksi, ka kõige parema tahtmise juures, ei suudaks neid kogudusi regulaarselt külastada. Nüüd, kui on ametis rohkem piiskoppe, on lootust, et toimub loomulikum tööjaotus ja sellest võidavad ka kogudused.

Olulisemaks asjaks pean kaadriküsimustega tegelemist, mis on antud piiskoppide meelevald. Ei ole mingi saladus, et paljudel maakogudustel on probleeme oma õpetaja saamisega. Linnade lähedased piirkonnad on siin paremas seisus kui kaugemad. Seni on olnud vaimulike leidmine väga suures osas kohaliku praostkonna praosti tööülesandeks. Meil on aga kirikus 12 praostkonda, kes kõik on piltlikult öeldes konkurendid vaimulike leidmisel. See ei ole hea praktika. Piiskopid koos assessoritega moodustavad ühe kirikuvalituse. Siin ei ole piiskopid konkurentideks vaid ühe laua taga, et koos jagada ja valitseda.

Meil, Eestis, loodud piiskopkonnad ei ole piiskopkonnad

klassikalises mõttes. Ajalooliselt on piiskopkond tähendanud omaette piirkonda, mis täielikult allub piiskopi juhtimisele, seda nii vaimulikult kui majanduslikult. Piiskop ordineerib ka vaimulikke oma piiskopkonnas. Meil ordinatsioon ja majanduslik juhtimine jäävad konsistoriumi meelevalda, kus esimeheks on peapiiskop. Meie piiskopkonnad tähendavad rohkem piiskoppide tööpiirkondi ja piiskopid on pigem abipiiskopid peapiiskopile kui omaette peremehed. Alternatiiv oleks olnud, et piiskoppide näol olekski tegemist ainult abipiiskoppidega ilma piiskopkondadeta. See oleks tähendanud, et piiskopid käiksid läbisegi kõikides kogudustes üle Eesti sõltumata nende elukohast. Selline praktika oli meie kirikus eelmiste abipiiskoppide Joel Luhametsa ja Tiit Salumäe puhul. See lahendus tundus aga kõigile palju tülikam ja ka vastutus tööülesannete täitmise osas palju hägusam.

Ajalooliselt on piiskoppide otseseks ülesandeks olnud järelevalve kirikus kuulutatava puhta õpetuse üle. Sellest ajast pärineb ka mõiste kateeder, mis tähistab piiskopi tooli. Nii on

ka katedraalkirik see kirik, kus asub piiskopi tool. Tooli näol on aga tegemist õppetooliga, piiskop õpetab oma piiskopkonda sellelt õppetoolilt. Hilisemas praktikas on ka ülikoolid kasutusele võtnud algselt ainult kiriku traditsiooni kuuluvad õppetoolid ehk kateedrid. Meie valitud piiskopid kannavad seda traditsiooni kirikus edasi. Piiskopid vastutavad kiriku õpetuse puhtuse eest. Katedraalkirikud on tänapäeval paljuski oma esialgse tähenduse kaotanud, sageli nähakse katedraalkirikus lihtsalt suursugusemat kirikut. Kateedri rolli on aga saanud piiskoppide kogu kollegiaalse organina. See on olemas ja tähendusega.

Soovime peapiiskopile ja piiskoppidele nende töös rohkem õnnistust ja kanname neid kindlasti palvekäel Jumala ette! Ameteid on mitmesuguseid, aga vaim on seesama. Püha Vaim ühendab ja loob uut!

Piiskoppide pühitsemine. Foto: Erik Peinar

Hageri pühapäevakooli õpetaja Lia Kaljuste

Lia Kaljustel on pühapäevakooliõpetajana täitunud 50 aastat. Sel puhul avaldame uuesti 2017. a. ilmunud intervjuu minimaalsete muudatustega.

Millal ja kuidas Sa alustasid oma pühapäevakooliõpetaja teed?

Väga ammu. Aasta oli siis 1973. Minu esimestest pühapäevakoolilastest on mõned juba 50-aastased.

Martin Kelement või nagu me teda siis kutsusime - onu Martin, oli kogunud lapsi ja noori juba aastast 1956. Mina liitusin selle grupiga aastal 1964, kui läksin Tallinna keskkooli. Varem olin üksikud korrad koos vanema õega nende tegemistest ikka osa saanud ka.

Noortest said täiskasvanud ja uus põlvkond lapsi oli sirgumas. Neid oli päris palju. 1973. aastal enne adventi kutsus onu Martin mind endale abiks. Ja nii see algaski.

Nõukogude ajal ei olnud võimalik kiriku juures avalikult lastetööd teha.

Et mitte probleemidesse sattuda, käidi erinevates kodudes sünnipäeva või mõne muu tähtpäeva nime all. Kuna väikesemad lapsed tulid koos vanematega, siis olid ka vanemad alati tunnis - lastetunnis, nagu me tookord nimetasime, vältimaks keelatud sõna – pühapäevakool.

Kust tulid lapsed?

Lapsed tulid kristlikest peredest, kes kõik olid enamasti juba omavahel tuttavad. Enamik oli Tallinnast, aga ka Keilast, Hagerist, Kuusalust, Mustveest, Tamsalust jne.

Kuidas olid tunnid korraldatud?

Tunni ülesehitust ja metoodikat polnud kuskil võimalik õppida, toetuda sai vaid oma kogemustele ning intuitsioonile.

Õppematerjalina oli kasutada ainult Piibel ja mõned ennesõjaaegsed kristlikud lasteraamatud, aga neid oli väga vähe.

Kui mina alustasin, siis õige varsti jaotasime lapsed vanuse järgi rühmadesse. Alguses oli kaks vanuserühma. Siiski päris pikka aega jutustas onu Martin tunni alguses kõigile ühiselt teemakohase loo. Seejärel läks üks rühm laulutundi, mida viis läbi Eli Lend, teised jäid minuga nn jututuppa, pärast rühmad vahetusid. Püüdsin teema käsitlemisel arvestada laste vanusega. Eli alustas muusikaõpetajana samal aastal kui mina. Kogunesime kord kuus, vahel ka tihedamini. Mõni aasta hiljem lisandus vanuserühmi veelgi. Abiks tulid uued pühapäevakooliõpetajad - Laine Pootsmaa ja Anne Maasalu. Veel mõni aasta hiljem, kui esimesed lapsed olid noorteks sirgunud, hakkas nende rühmaga tegelema Randar Tasmuth (praegu dr theol., EELK UI dekaan).

Tolleaegne Hageri koguduse õpetaja Paul Saar kutsus 1976. a. kevadel kõik lapsed Hagerisse oma tütre Anna S. a. sünnipäevale. Anna oli selleks ajaks juba aasta käinud nn lastetunnis. Meeldejääviks ja eriliseks tegi tolle korra see, et Paul Saar kutsus kõik sünnipäevalised päeva lõpul ka kirikusse ja

õnnistas lapsi ümber altari. Sellest sai kevadine traditsioon hooaja lõpetamiseks. Enamasti toimuski see Hageris, mõned korrad ka Kuusalus. Tänapäeval on täiesti loomulik, et lapsed tulevad kirikusse, aga sel korral tõusis pisut kartus südamesse - ega ometi mõni pahatahtlik inimene ei juhtunud nägema.

Paaril aastal kogunesime jõulupuu ümber EELK Konsistooriumis, sest pastorite lapsed võisid seal oma jõuluõhtut korraldada ja meie lihtsalt olime nende külalised. Selline kogunemine oli lubatud.

Millised olid tol ajal suuremad väljakutsed?

Kuidas ja millega tundi sisustada ilma abimaterjalideta - see oli alati väljakutse. Praktiliselt ainult piibel ja meisterdamis- oskus ka, kui vaid materjali leidis. Ei olnud nii nagu praegu, kus on olemas igasugused abimaterjalid, tunniteema kohta võib lugeda internetist, kasutada slaidide, videoid, filme ja aastatega on ju endalegi kogunenud arvestatav kogus õppematerjale. Tookord ei olnud võimalust õppida. Kordamiste vältimiseks koostasime aastakava. Kogu töö käis ainult isikliku vastutuse tasandil – mingisugust organiseeritust kiriklikus lastetöös ei tohtinud olla.

Kas oma lapsed olid ka tunnis kaasas?

Abikaasa Agu käis enamasti kaasas ja oli oma lastele hoidjaks, kui nad veel väga väikesed olid. Kõik meie lapsed on olnud algusest peale kaasas - muud varianti ei olnud.

Sidemed soomlastega, kuidas need tulid?

Esimesed sidemed soomlastega tulid teiste konfessioonide kaudu. Oli keegi Saara Soomest, tõeliselt innustunud ja motiveeritud misjonär, kes käis kaks-kolm korda aastas Tallinnas koos mõne kaaslasega. Ka mind kutsuti sellisele „põrandaalusele“ koolitusele. Neil olid reisikohvrid täis värvilisi pabeleid, üksikuid pilte, mis oskuslikul kokkupanemisel moodustasid pildi mõne piiblitoo kohta, vildikaid, tekstimaterjale, kristliku sümboolikaga kleepse jne. Sellisest abimaterjalist ei osanud me seni unistadagi.

Saara jutustas meile piiblitlugusid, neid piltidega ja erineva metoodikaga lapsepärasemaks tehes. Nii saime algteadmised ka lapse usulisest arengust ja pedagoogikast. Nii me õppisime.

Piltide kogu Jeesuse elust ja tegevusest flanellograafina tundus kõigile imeline. Pilte sai hõlpsasti kinnitada flaneltahvlile, mis omakorda oli meie jaoks põnev uudis. Oli ime, et piirivalve seda ei avastanud ega konfiskeerinud. Kahjuks oli neid pilte vaid üks komplekt.

Laenutasin seda mõneks ajaks endale ja lihtsalt joonistasin samasugused. Surusin pildid vastu akent ja joonistasin niiviisi valgele paberile kontuurid. Neid pilte oli mitusada.

Peale värvimist tuli need ka välja lõigata ja sametpaber tagaküljele kleepida, et oleks võimalik tahvlile asetada. Mäletan, et selleks kõigeks kulus mul mitu kuud hiliseid öötunde. Värvida sain alles siis, kui väikesed abilised juba magasid, muid oleks kogu tuba vesivärvidega üle maalitud.

1980ndate lõpupoole tulid koolitajad juba Soome kiriku Lastekeskusest ning väga põhjalikud ja huvitavad koolitused hakkasid regulaarselt toimuma Tallinnas Püha Vaimu kirikus. Palju enesekindlust andis kuuekuuline kursus Soomes Järvenpää Lastetöö Instituudis. Meid oli Eestist 24, kes läksid õppima. Läbisime seal üldteoloogia ja religioonipedagoogika algkursuse, lisaks veel mitu muud seonduvat ainekava. Üheksakümnendate aastate alguses läbisin ka EELK UI-s kahe ja poole aastase kursuse, kus lisaks teoloogilisele ainekavale lisandus religioonipedagoogika, noorsoo- ja diakooniatöö.

Pühapäevakool enne ja pärast Eesti taasiseseisvumist.

Juba enne taasiseseisvumist oli olukord pisut leebemaks läinud või meie julgemaks.

Viimastel aastatel, kui lapsi kogunes juba viiekümne ringi, ei mahtunud me enam kõik koos kodudesse. Siis kogunesid erinevad vanuserühmad eri aegadel ja kohtades ning mõnikord kasutasime selleks ka Tallinna Jaani kiriku või Nõmme kiriku ruume.

See oli aeg, kui väga paljudes kogudustes alustasid pühapäevakoolid.

Eelmise nn põrandaaluse kooskäimise lastetundide nime all lõpetasime ühise laagriga Hageri palvemaja õuel 1989. aastal. Sinna kogunesid koos peredega kõik, kes kunagi olid lastetundides käinud.

Uus väljakutse kaasnes ikka ka ja kestab seni: pühapäevakooliga liituvad lapsed ei ole enam ainult kristlikest kodudest ja neil võivad puududa täielikult teadmised ning arusaam usust. Kaanani keelega (kirikukeel, piiblikeel, toim.) peab ettevaatlik olema.

Millise muutuse töid kaasa vabaduse tuuled?

Hageri kirikusse kogunes lapsi lisaks kohalikele ka Kohilast, Haibast, Varbolast - kokku üle 150, kes soovisid tulla pühapäevakooli. Tunnid toimusid nii kirikus kui ka kogudusemajas pühapäeviti enne jumalateenistust. Anne Maasalu jätkas endiselt õpetajana ja õnneks leidis koguduseliikmeid, kes olid valmis selles tööloigis vastutust kandma. Nii lisandusid erinevatel aegadel Ester Lend, Aivi Sepp (Maasalu), Merle Pöder (Kaar), Piret Kuutok (Jaanimägi), Väino Maasalu, Pille Lindre, Pille Valdek (Vahtramäe), Riina Ots (Mänd), Urmas Soomere.

Palvemaja ja selle tagasihoidlike võimalustega hoov jäid paljudeks aastateks meie laagripaigaks. Kõik magasid telkides ja meid kogunes enamasti kahesaja ringis. Ise ka imestan, kuidas me mahtusime ja hakkama saime? Mitu suve osalesid laagris Maidla lastekodu lapsed ja lastekodu direktor Valve Viljak oli meie asendamatu kokatädi. Tookordne kaunis laagrilipp südame, risti ja ankruga pidas kaua vastu. Mõned aastad tagasi tegime uue samasuguse. Laagrid on alati olnud oodatud suursündmusteks.

Kuidas on ajad muutunud Eestis ja pühapäevakoolis? Kas ja kuidas on lapsed muutunud selle aja jooksul?

Nii nagu muutuvad välised elutingimused ja ühiskond, muutuvad ka inimesed. Eks see ole loomulik elu ja muutumise protsess. Lapsed on sellest mõjutatud samamoodi nagu meie kõik. Lapsed on tänasel päeval vast pisut julgemad, nad avaldavad oma mõtteid ja on aktiivsed, on ka natuke rahunemad ning tänu paljudele infokanalitele ka teadlikumad. Pühapäevakoolis tähendab see eelkõige, et tunni ettevalmistamisel tuleb sellega arvestada ja pingutada, et nende tähelepanu püsiks teemas. Ma muidugi ei arva, et see paar tundi kaks korda kuus oleks lapse kristlikus arengus määrav. Põhilise annab ikkagi kodu ja kasvatus, ka kristlik kasvatus on vanemate ülesanne, meie saame olla abiks ja toeks.

Kuidas on tänasel päeval lood laagritega?

Laagrid on jätkuvalt populaarsed. Võrreldamatud on muidugi välised tingimused, mida pakuvad tänapäevased laagrikeskused. Telgis magamine pakuks ehk paljudele lastele ikka põnevust, aga sellistes olmetingimustes nagu 1990. aastatel oli, ei kujuta enam laagri korraldamist ette. Meie koguduses on mitmel viimasel aastal toimunud perelaagrid ja on imetore, et pered saavad koos olla ning ühiselt tegutseda. Oleks tore, kui see traditsioon jätkuks. Samas on võimalik suureks sirgunud lastel osaleda ka omapäi LNÜ (EELK Laste- ja Noorsootöö Ühendus) korraldatavatel kirikunoorte päevadel.

Mis sulle kõige rohkem meeldib õpetaja rollis?

Sära laste silmis, tagasiside laste poolt. Pühapäevakooliks valmistumine nõuab palju, aga hea osadus lastega annab tagasi veel rohkem. Mõni laps muutub eriti lähedaseks, tekib hea side, mis võib kauaks kestma jääda. Üks endine laps toob mulle igal aastal jõuludeks oma küpsetatud ja kaunistatud piparkoogi, mis on minu meelest väga armas.

Kas oma (lapsepõlve)kodust oled saanud mõjutusi pühapäevakoolitööks ja üldse eluks?

Kindlasti. Kasvasin ju kristlikus peres. Isa oli kohalik Tuhal kirikus jutlustaja. Isal oli kombeks lõpetada laupäeval päevatööd küllalt varakult. Öhtu kulus tal Piibli lugemisele ja mis eriti meelde on jäänud, et ta istus harmooniumi taha ning mängis ja laulis. Vahel laulsime koos. Kui seda meenutan, kuuleksin justkui ikka veel oma meeltes ta ilusat lauluhäält... Kui ema ka oma argitoimetused lõpetas, olime ühiselt öhtupalves. Pühapäevahommikuti pidas isa ühise hardusetteke koos lauldes, Piiblit lugedes ja palvetades. Mida aeg edasi, seda suurem on tänu vanematekodule mõeldes.

Kui kaua Sa plaanid jätkata oma tööd?

Sellega on nii, et kui õigel ajal ei oska lõpetada, võib liiga kauaks jääda. Olengi vist jäänud. Advendiajal sai 50 aastat täis.

Mul on väga hea meel, et meie koguduses on järgmise põlvkonna hulgas inimesi, kes on ennast juba sidunud selle vastutuse ja tööga ning mina võin kõrvale jääda.

Veel Sinu poolt mõtteid?

Ristimistalituse lõppedes pannakse nii vanematele kui ka ristivanematele ja koguduselegi südamele ristitud lapse eest palvetada. Tehkem siis seda vanematena, ristivanematena, kogudusena - just kogudusena! Ja mitte ainult nende laste pärast, kes on toodud Jeesuse juurde ristimises, vaid ka nende

pärast, kes elavad meie ümber ja keda pole toodud Kristuse juurde, kellele ei räägita Jumala armastusest, kes ise ei oska veel tulla... palvetagem nende laste pärast.

Interjueeris Louise Flensburg Lend**„Koguduste Karika Festival“ 2024****Ruuben ja Juhan Pöld**

Koguduste Karika Festival on kristlik üritus, mis toob kokku kristlikud kogukonnad päevaks, mis on täis lõbusat osadust ja sõbralikku võistlust. See iga-aastane festival on kogudustele ja nende liikmetele kalliks peetud sündmus, mis pakub ka peredele platvormi erinevate tegevuste nautimiseks ning põneval kirikutevahelisel jalgpalliturniiril osalemiseks.

Selle aasta festival oli kaheksas ja toimus laupäeval, 18. mail Risti aleviku kooli staadionil. Põhjus, miks sellest kirjutame, on see, et sel aastal osales jalgpalliturniiril ka meie, EELK Hageri Lambertuse koguduse jalgpallimeeskond, mille kutsus kokku meeskonna kapten Ruuben Pöld. Tegemist oli projektmeeskonnaga, kuhu kuulusid veel lisaks Ruubenile meie kogudusest Lauri Lend, Paul Mihkel Maasalu ja Siim Kaarel Maasalu. Abijõududena Jaagup Nõlvak, Luukas

Nõlvak ja Noah Seppel. Hageri koguduse meeskonna jaoks oli see juba kolmas kord turniiril osaleda ning teist aastat järjest saime ka kanda meie oma koguduse logoga trükitud punaseid särke. Iga aastaga on meie meeskond saanud järjest parema tulemuse. Saime ühiselt kogeda palju võidurõõmu, ebaõnne ning ka kaotusi, kuid lõpptulemusega jäime siiski rahule ja järgmine aasta pürgime veelgi kõrgemale.

Seekord osales turniiril kokku 16 kogudust üle eesti. Eesti Evangeelsest Luteri kirikust osales lisaks meie kogudusele veel Saku Toomase kogudus. Meie võitlesime ennast neljandaks, mis on väga tubli tulemus, sest tase oli tugev ja meie meeskonna liikmete keskmine vanus oli teistega võrreldes noorim.

Õnneks meie meeskond tühjade kätega turniirilt ei lahkunud,

Viiki jäänud poolfinaali järgne penaltiseeria Kolgata koguduse vastu. (Hageri meeskond paremal). Foto: Ander Iva

sest turniiri parima väravaküti tiitel tuli meie meestele Paul Mihkel Maasalule ja Lauri Lendile ning parima noormängija tiitel tuli samuti meie mehele Noah Seppelile. Festivalil toimus lisaks jalgpalliturniirile ka palju muud head ja põnevat: jagati jumalasõna ja Laikrete perebänd teenis

muusikaga. Lisaks olid lastele mängud ja atraktsioonid. Oli väga tore, kuum ja meeleolukas päev.

Oleme väga uhked ja rõõmsad oma võistkonna üle ning soovime jätkuvalt Jumala õnnistust, indu ja head meeskonnatööd!

3.-4. koha mäng Kohtla-Järve Jumala Sõna Koguduse vastu. (pildil Lauri Lend). Foto: Ander Iva

Hageri Koguduse jalgpallimeeskond. Foto: Kristiina Seppel

Noah Seppel – parim noormängija. Foto: Ander Iva

Järva-Madise, meie tänavune eestpalvekogudus

Jüri Vallsalu

Loosi tulemusena on meie tänavuseks eestpalvekoguduseks EELK Järva-Madise Püha Matteuse kogudus. Tunneme sellest suurt rõõmu! Kuna eelmise aasta kogemus osalemisest eestpalvekoguduste liikumises oli positiivne, siis oleme suurte ootustega vastu võtnud ka uued sõprussuhted.

Järva-Madise koguduse õpetaja on Jane Vain. Jane on vaimulike noorema põlvkonna esindaja, kes lisaks oma koguduse tööde-tegemiste organiseerimisele on kaasa löönud ka Camino Estonia ehk Eesti Jaakobitee liikumises. Camino Estonia on rahvusvaheline palverännakute tee Eestis, mis viib Santiago de Compostelasse Hispaanias. Ideaalis algab palverännaku tee iga inimese koduuksest. Eestis on organiseeritud see teekond nii, et põhimõtteliselt iga teekonnale jääva koguduse juures on võimalik puhata ja ööbida. Hageri kirik ja kogudus osaleb selles liikumises ja õpetaja Jane Vain on palveränduritega Hageris olnud.

Kavatseme sügisel, tõenäoliselt oktoobri esimesel püha-päeval, külastada Hageri koguduse esindusega Järva-Madise kogudust. Loodame, et kaasa saavad tulla ka meie koguduse muusikud, et tunda rõõmu osadusest ja ühisest jumalateenistusest. Loodetavasti saame omakorda vastu võtta ka Järva-Madise koguduse külalisi. Täpsemat infot selle kohta tuleb aga jälgida edaspidi meie kirikuteadetest, sest täna veel selle sündmuse kohta konkreetselt midagi öelda ei saa. Oleme eelil.

Olgu öeldud, et alati ei pea kõike koos ja organiseeritult tegema. Järva-Madise koguduse jumalateenistusele on võimalik minna ka eraldi. Jumalateenistus algab seal

Järva-Madise kirik. Foto: Palverännutee MTÜ

pühapäeviti kell 11.00.

Vandersellidele tahan veel lisada, et 6.-7. juulil 2024 toimuvad Järva valla KIRIKUTE PÄEVAD. Seal on palju põnevat mõlemaks päevaks ka Järva-Madisel. Vaata täpsemalt <https://jarva-madise.eelk.ee/>. Järva-Madise kogudus asub A. H. Tammsaare poolt romaanis „Tõde ja õigus” kuulsaks kirjutatud Vargamäe mail. Neid teekondi saab ühendada.

Rõõmsaid kohtumisi kirikus!

Pidu, pidu, piduuuuuu ehk laulupidu ehk laulupeod!

Sigrid Põld

Just täpselt nii saaks kokku võtta hetkel kammerkoor Lambertuse tegevused. Üks laulupidu ajab teist taga ja vahepeal peaks justkui ka Hageris laulma ja kui veel tahta mõnd teist kogudust külastada, siis kipub seda aega üsna väheks jääma.

Viimasel ajal olen palju mõelnud sellele fenomenile, mis on kirikukooridel. Me jälgime kirikuaasta rütmi ja elame selles võtmes, et nii nagu kirikuaasta toob meile pühasid, siis nii tulevad ka laulud meie repertuaari. Kui vaja, harjutame jõululaule, kui vaja, siis ülestõusmispühadeks jne. Ilmalikud koorid elavad omas rütmis ja tihtipeale just laulupidudest tulenevas ajavõõndis. Ikka laulupeost laulupeoni. Kui jõutakse vahepeal veel mõni eraldi kontserdikava ette valmistada, siis antakse ka mõni kevad- või sügiskontsert. Kirikukooril seda luksust pole, et harjutame vaid laulupeolaule ja esinemegi laulupidudel.

Käesoleval hooajal aga kipub ka meie kooril nii minema, et peamine rõhk on laulupeol, st laulupidudel! Juunis 2024 osaleb kammerkoor Lambertus kahel peol: 8. juunil Raplas maakonna laulupeol ja 29. juunil Viljandis vaimulikul laulupeol. Lisaks oleme mõni aeg tagasi kätte saanud järgmise aasta üldlaulupeo noodid, nii et ka selle peo ettevalmistus algab kohe-kohe.

Kui maakonna pidu toimub regulaarselt iga kahe aasta tagant ja laulude õppimiseks ongi aega täpselt nii palju, kui seda kahe peo vahele jääb, siis vaimuliku laulupeoga on sel aastal teisiti. Vaimulik laulupidu pidi toimuma aastal 2020, kuid jäi laialt levinud koroonaviiruse tõttu ära. Pidud on mitu aastat edasi lükatud. Noodid valmisid aga nii, et oleks jõudnud ka aastaks 2020 laulud selgeks õppida, mis omakorda tähendab seda, et vaimuliku laulupeo laule on kirikukoorid harjutada

saanud juba 6-7 aastat. Seda, et laulud on selged, et mitte öelda peas, oli tunda ka laulupeo eelproovides, kus osalesin. Kunagi varem pole sellist tunnet aprillis olnud, et laulupeo võiks kasvõi kohe ära teha, sest mis siin enam harjutada! Sel aastal valmistasid aga eelproovid siiralt rõõmu, sest näha oli, kuidas lauljad nautisid laulmist – laulud olid lihtsalt juba nii selged. Vaimuliku laulupeo repertuaar on kaunis! Seal on igale maitsele midagi. On vanemaid rahvakoraali seadeid, on rahvusromantik, on „vana hea“ Rudolf Tobiase „Eks teie tea“, aga on ka uut muusikat – neist mõni suisa ekstra laulupeoks valminud. See kõik tähendab seda, et lauljatel on rõõm laule harjutada ja kuulajatel kindlasti ka kuulata.

Seega – tulge kõik 29. juunil Viljandisse laulupidu kuulama! Samal ajal, 27.-29. juunil, toimub ka kirikupäev, mille raames on võimalik osaleda piiblitundides, kirikukontsertidel, misjonilaadal jne.

Ajalehe valmimise ajaks on Rapla maakonna pidu juba toimunud. Sellel peol kõlavad aga sootuks teistsugused laulud. Põnev on see, et mõlemal peol on sarnased pealkirjad – Viljandis „Rõõm üle maa“ ja Raplas „Rõõm elust endast.“

Maakonna laulupeo laulud on pigem kepsakad ja rõõmsad Eesti heliloojate estraadimuusika töötlusted. On neidki vahelduseks päris tore laulda ja õppida. Raplas toimuva peo eripäraks on see, et laule saadab kohalikest pillimeestest kokku pandud ansambel.

Vahel on arutletud, et kas koguduse koor ikka peab maakonnapeol osalema? Mina arvan, et kas just peab, aga võiks küll. Kuidas siis muidu tunnetada kohalikku kogukonda kuulust? Kuidas siis muidu paistaks kirik ühiskonnas rohkem välja? Kui me ikka läheme rongkäiku oma koori sildiga ja osalema teiste hulgas võrdsetena, siis usun, et see on oluline märk ja võimalus kirikut nähtavamaks teha.

Lambertuse koor uues vormiriietuses. Foto: Jüri Vallsalu

Ühest omapärasest üritusest

Sigrid Pöld

Märkamatul on kammerkoor Lambertusest saamas Eesti Evangeelse Luterliku kiriku esinduskoor. Ehk mitte ainus, aga kindlasti üks olulisemaid. Seda tunnet oleme ju tundnud juba aastaid, aga kui meile laekus aasta alguses küsimus, et kas saaksime kaunistada 23. aprillil Tallinna toomkirikus toimuvat jumalateenistust oma lauluga, jättis süda paar lööki siiski vahele. 23. aprillil pühitseti Tallinna toomkirikus kolm uut piiskoppi ametisse. Tegemist oli suure jumalateenistusega, kus ainuüksi Eesti vaimulikke oli kohal üle saja, lisaks suur hulk väliskülalisi. Tunnetades ürituse suursugusust ja vastustust, tuli võtta mõtteaeg. Otsustasime aga siiski osaleda ja anda endast parim. Andsimegi. Kahju oli vaid sellest, et täpselt pool koori oli puudu. Tegemist oli tööpäevaga ja jumalateenistus algas keset päeva, seega paljudel oli võimatu töölt ära saada.

Oleme tänulikud, et meid on märgatud ja kutsutakse esinema mitmele poole. Käesoleval aastal on plaanis minna laulma veel Elvasse, Järva-Madisele ja Tallinna Allika kogudusse. Lisaks muidugi oma kodukiriku jumalateenistused.

Südames on rõõm, et kooriga on viimasel ajal liitunud mitmed head lauljad. See annab lootust, et koorilaul areneb ja on võimalik ette võtta mitmeid uusi pakkumisi.

Kammerkoor Lambertus piiskoppide õnnistamise jumalateenistusel Tallinna Toomkirikus. Foto: Piret Aidulo

Praostkonna lastepäev 2024. Kas tunned seda imeaulist nime? Louise Flensburg Lend

Peraküla palvemajas. Foto Kati Raudsepp

Ühel kaunil kevadhommikul kogunesid paljud lapsed koos vanematega RMK Nõva külastuskeskuse juurde. Kõik Lääne-Harju praostkonna pered olid kutsutud matkapäevale, kus sai kuulda Jeesuse paljudest nimedest ja nende tähendustest. Taevaisa oli kinkinud meile kauni matkailma ning peale väikest sissejuhatust asusid nii suured kui väikesed rõõmsalt teele. Esimene peatus oli metsas kohas, kus vanasti oli olnud raadiojaam ja seal saime alguspalve teha. Edasi liikudes selgitati erinevates paikades lahti osa Jeesuse nimedest nagu A ja O, allikas, võsu, tõeline viinapuu, aluskivi ja nurgakivi. Kõndisime koos mööda metsaradu ja saime imetleda ilusat loodust. Mere ääres oli lõkkekoht, kus meile räägiti eluleivast, samal ajal tundisime mõnusat kala küpsetamise lõhna. Peale seda oli hea pidada ühist lõunasöögipausi maitsva supiga. Kõhud täis, saime edasi liikuda ja meile räägiti Jeesusest kui pelgupaigast, päästesarvest, puhastajast, maailma valgusest ja õiguse päikesest. Hea meel oli näha, kuidas lapsed kuulasid suure huviga ja said rõõmu tunda metsas olemisest.

Päeva lõpetasime Peraküla palvemajas, kus pidasime väikese palvuse ning Nõva koguduse juhatuse esimees Silja Silver rääkis meile palvemaja ajaloost, enne kui lastele anti tunnistused matkal osalemise eest. Suur tänu kõigile imeilusa päeva eest!

Matkasellid. Foto: Kati Raudsepp

Koguduse esimese poolaasta kroonika 2024

- 01.01 Uue aasta jumalateenistus
- 06.01 Kolmekuningapäeva jumalateenistus
- 07.01 Jumalateenistus
- 14.01 Jumalateenistus. Leksioone luges Juhan Pöld
- 21.01 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Kaljuste. Jumalateenistus
- 28.01 Jumalateenistus. Leksioone luges Agu Kaljuste
- 04.02 Piiblitund. Jumalateenistus. Leksioone luges Tõnu Lend. Koguduse nõukogu koosolek
- 11.02. Jumalateenistus. Leksioone luges Arne Mänd
- 18.02 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Flensburg Lend. Kõnelesid: Louise Flensburg Lend, Elari Lend, Tõnu Lend.
- Jumalateenistus. Leksioone luges Juhan Pöld. Muusika perekond Flensburg Lend
- 23.02 Kohila valla tänugala Kohila gümnaasiumis. Kammerkoor Lambertus pälvis parima ühenduse tiitli
- 24.02 Tänujumalateenistus. Leksioone luges Heiki Hepner. Mängis pasunakoor, Ervin Aigro tromboonil ja Mai Mänd orelil.
- 25.02 Jumalateenistus. Leksioone luges Tõnu Lend
- 02.03 Leerikursuse algus
- 03.03 Piiblitund. Jumalateenistus. Leksioone luges Agu Kaljuste
- 10.03 Jumalateenistus. Leksioone luges Ester Lend. Orelimuusika Mai Mänd
- 17.03 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Pöld. Kõnelesid: Arne Mänd, Taavo Raun, Juhan Pöld.
- Jumalateenistus. Leksioone luges Tõnu Lend
- 24.03 Palmipuudepäeva jumalateenistus. Leksioone luges Arne Mänd. Tromboonil mängis Ervin Aigro
- 28.03 Suur Neljapäev. Armulauatalitus kirikus
- 29.03 Suur Reede. Jumalateenistus. Orelimuusika Mai Mänd
- 31.03 Esimese Ülestõusmispüha jumalateenistus. Leksioone luges Arne Mänd. Laulis kammerkoor Lambertus, mängis koguduse pasunakoor. Kogudusemaja taasavamine ja remondijärgne õnnistamine
- 07.04 Piiblitund. Jumalateenistus. Leksioone luges Arne Mänd. Orelimuusika Mai Mänd.
- Pasunakoor Rapla kirikus. Koguduse nõukogu koosolek
- 14.04 Jumalateenistus. Leksioone luges Agu Kaljuste. Rudolf Tobiase muusikat esitasid Mati Tibar klarnetil ja Ervin Aigro tromboonil, orelil Mai Mänd
- 21.04 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Sepp.
- Kõnelesid: Aivi Sepp, Agu Kaljuste, Arne Mänd.
- Jumalateenistus. Leksioone luges Tõnu Lend
- 23.04 Tallinna toomkirikus piiskoppide ametisse pühitsemine. Laulis kammerkoor Lambertus
- 28.04 Jumalateenistus. Leksioone luges Arne Mänd
- 04.05 Talgupäev. Kiriku ja kogudusemaja ümbruse koristamine
- 05.05 Jumalateenistuse pidas õpetaja Erkki Juhandi. Leksioone luges Juhan Pöld
- 09.05 Taevaminemispüha õhtune jumalateenistus. Õpetaja Peeter Krall
- 12.05 Emadepäev. Jumalateenistus. Leksioone lugesid Louise Flensburg Lend ja Johannes Flensburg Lend. Kaasa teenisid pühapäevakooli lapsed. Pühapäevakooli lõpetamine
- 19.05 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Liblik. Kõnelesid: Louise Flensburg Lend, Tõnu Lend, Mikk Liblik.
- Esimese nelipüha jumalateenistus. Leeripäev. Leksioone lugesid leerilapsed. Laulis kammerkoor Lambertus
- 26.05 Kolmainupüha. Leksioone luges Agu Kaljuste. Mängis Anni Nurmsalu plokkflöödi
31. mai - 2. juuni Perelaager Nuutsaku laagrikeskuses Viljandimaal
- 01.06 Laste orelifestivali kontsert Hageri kirikus (16.00)
- 02.06 Jumalateenistus
- 08.06 Rapla maakonna laulu- ja tantsupidu. Kammerkoor Lambertus osales
- 09.06 Jumalateenistus
- 16.06 Kolmanda pühapäeva kuulutustund. Jumalateenistus. Kammerkoor Lambertus Elvas
- 23.06 Jumalateenistus, armulaud
- 27.- 29. juuni EELK kirikupäev ja vaimulik laulupidu Viljandis
- 30.06 Surnuaiapäeva Hageri kalmistul. Mängib pasunakoor, laulab kammerkoor Lambertus

Märkus: Kui pole märgitud teisiti ja oli nn. tavaline pühapäev, siis toimus alati jumalateenistus ja jutlustas õpetaja Jüri Vallsalu. Orelil organist Mai Mänd.

Infoks: Õpetaja Jüri Vallsalu on augustis puhkusel. Kogudust teenib õpetaja Erkki Juhandi

TEATED

EELK Kirikukogu otsusega on **soovitat igaaastane LIIKMEANNETUS 1% INIMESE SISSETULEKUST NÄIDIS:**

Kuu sissetulek:	Liikmeannetus aastas:
500.-	60.-
800.-	96.-
1000.-	120.-
1500.-	180.-
2000.-	240.-
3000.-	360€

- * Igaaastane liikmeannetus on koguduse liikme kohustus oma koguduse ees.
- * Liikmeannetust on võimalik tasuda ka osade kaupa
- * Liikmeannetust on võimalik tasuda sularahas koguduse kantseleis või pangapäilekandega koguduse pangarvele. Sularahaga tasumise puhul saab inimene sellekohase kviitungi.
- * Koguduse pangavarved: EELK Hageri kogudus
EE311010802003930006 SEB
EE892200221013200537 SWEDBANK
- * Pangas on võimalik teha vastav leping, et pank ise kannab liikmeannetuse kokkulepitud sagedusega kogudusele üle.
- * Ülekandele tuleb märkida, kelle eest ja mis perioodi eest liikmeannetus tehakse.
- * Kõik annetused kogudusele on maksuvabad.
- * Maksuamet kannab tulumaksu osa järgmisel aastal kontole tagasi
- * Kogudus deklareerib tehtud annetused isikukoodi alusel

Koguduse juhatus tänab kõiki, kes on oma annetusega kogudust toetanud.

LEERIKURSUSED

Sügisleer algab laupäeval, 5. oktoobril 2024.

Tunnid on laupäeviti kell 10-12 Hageri kogudusemajas. Leerikursusele kutsume ka neid, kes arvavad, et nende õige leeriaeg on möödas.

Leeripäev toimub esimesel adventiaja pühapäeval, 1. detsembril 2024, algusega kell 12.00.

Leerikursustel osalemise soovist andke teada koguduse õpetajale tel 56453660 või e-postiga hageri@eelk.ee

Jumalateenistused Hageris
pühapäeviti algusega kell 12.00

*

Iga kuu kolmandal pühapäeval 10.30 **kuulutuse tund** kirikus

*

Pühapäevakoolitunnid toimuvad Hageris alates Lõikustänupühast Emadepäevani iga kuu teisel ja neljandal pühapäeval algusega kell 12.00. kogudusemajas.

Info Lia Kaljuste tel: 56914663

Mikk Liblik tel: 53450486

Jumalateenistuse ajal saavad lapsed olla kiriku läänetiiva rõdualuses lastetoas

*

Koguduse kammerkoor "Lambertus"

Sigrid Pöld tel: 5214339

Merle Liblik tel: 5545727

Koguduse puhkpilliorkester

Joel Ots tel: 56622896

Muusikakollektiividesse oodatakse rõõmsalt kaasa lööma!

RAAMATUKOGU

Raamatukogu on 2024. a. avatud iga kuu 2. ja 4. pühapäeval enne jumalateenistust kell 11:30-12:00.

Suveperioodil on raamatukogu suletud (juuni-september). Täpsem info: <https://hagri.blogspot.com>

Infolehe "Hageri Kirik" koostajad ootavad ettepanekuid ja kaastööd järgmise lehenumbri valmistamiseks.

Samas tänavad kõiki, kes käesoleva numbri valmimisele kaasa aitavad.

Lehe koostasid: Aivi Sepp (hagerikirik.leht@gmail.com) ja Juhan Pöld (juhan.pold@gmail.com)

Küljendus ja kujundus: Aivar Kaseste. Trükikoda: **KATARIINA** PRINT

EELK Hageri Lambertuse kogudus
Registr. nr: 80209464
A/a EE311010802003930006 SEB
EE892200221013200537 SWEDBANK
www.eelk.ee/hageri, hageri@eelk.ee

Koguduse kantselei: Hageri kirikla,
Raplamaa 79701
Tel. 4836121 ja 56453660 (õpetaja)